

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

26 грудня 2025 року

№ 33-1

Київ

Про розгляд Звіту про результати аудиту діяльності (ефективності) на тему «Розвиток інновацій та технологій для потреб оборони під час воєнного стану»

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України «Про Рахункову палату» повторно розглянуто Звіт про результати аудиту діяльності (ефективності) на тему «Розвиток інновацій та технологій для потреб оборони під час воєнного стану».

За підсумками обговорення Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

Аудит підтверджує, що держава почала формувати національну інноваційну систему у сфері оборони, завдяки якій отримані реальні результати.

Наприкінці 2024 року у Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31.12.2024 №1351-р (далі – Стратегія цифрової інновації), вперше виокремлена стратегічна ціль щодо забезпечення розвитку та впровадження цифрових інновацій у сфері оборони.

Фонд розвитку інновацій (далі – Фонд) здійснює підтримку проєктів, спрямованих на створення технологій у сфері оборони, охоплюючи як розробки з високим ступенем готовності до впровадження, так й ініціативи на ранніх етапах.

Такий підхід сприяє залученню приватного сектору до пошуку технічних рішень і формуванню національної технологічної бази у сфері безпеки і оборони, а також дає змогу розробникам отримувати фінансування для започаткування робіт над новими інноваційними рішеннями з перспективою подальшого вдосконалення та практичного використання.

Частина профінансованих розробок пройшла кодифікацію та вже постачається до підрозділів Збройних Сил України. Окремі інноваційні розробки випробовувалися у бойових умовах та використовуються структурами сектору безпеки й оборони.

У 2024 році – I півріччі 2025 року Фонд провів чотири грантові конкурси Bravel та за їх результатами уклав 10 договорів на загальну суму 2 246,6 млн гривень. Крім того, за грантовою програмою Bravel Фонд уклав 437 грантових договорів на загальну суму 745,0 млн гривень.

Водночас окремі виявлені недоліки в управлінні та діяльності Фонду потребують належного реагування.

За результатами аудиту окреслено коло питань, які потребують уваги та належного реагування.

1. Наявність стратегічних документів та нормативних актів для розвитку оборонних інновацій.

Розвиток інновацій у сфері безпеки і оборони до 2025 року відбувався без відповідної стратегії. Стратегія цифрової інновації, схвалена в кінці 2024 року, охоплює цифровий сегмент оборонних інновацій і не включає інших аспектів розвитку оборонних технологій, які доцільно було б визначити в документах стратегічного планування. Нормативно-правові акти в частині визначення повноважень і координації дій між Міністерством цифрової трансформації України (далі – Мінцифри) й органами сектору безпеки та оборони є неповними. Мінцифри виконує провідну роль у розвитку інновацій та технологій у сфері безпеки і оборони, водночас формально не належить до органів цього сектору.

Разом з тим Перший віце-прем'єр-міністр України – Міністр цифрової трансформації України входить до складу Ради національної безпеки і оборони України та Ставки Верховного Головнокомандувача, що створює інституційні передумови для координації діяльності Мінцифри з органами сектору безпеки і оборони.

Нормативно-правовими актами термін Bravel та межі його застосування не визначені.

У період з 01.01.2024 до 24.02.2025, до того як у Положенні про Програму Bravel, затверджену протоколом засідання Наглядової ради Фонду від 26 липня 2024 року № 83 (далі – Положення про грантову програму), були формально визначені цілі та пріоритети, Фондом укладено 329 договорів на суму 507 млн грн відповідно до умов грантових програм.

2. Досягнення результативних показників та запланованих результатів діяльності Фонду щодо розвитку оборонних технологій.

Внаслідок окремих недоліків у плануванні та реалізації діяльності Фонду, заплановані результати та показники, в тому числі бюджетної програми, досягнуті частково.

Заходи внутрішнього контролю мають забезпечувати ефективність використання коштів та досягнення результатів відповідно до встановлених мети і завдань, проте їх недосконалість не дала змоги Мінцифри та Фонду сформулювати належні вимірні індикатори ефективності та показники якості, що не забезпечує можливості здійснення внутрішньої оцінки досягнення результатів діяльності.

3. Прозорість та об'єктивність оцінки та відбору інноваційних проєктів.

Система управління грантовими конкурсами та програмами неповною мірою відповідає принципам прозорості та об'єктивності внаслідок незабезпечення повного доступу до загальних нормативних та розпорядчих документів, наявності елементів дискреції в рішеннях Наглядової ради Фонду, неоприлюднення методики експертизи та необґрунтування ухвалених рішень.

Попри встановлені критерії оцінювання, механізм ухвалення рішень передбачає право Наглядової ради Фонду їх не враховувати та відмовляти у фінансуванні без зазначення причин.

Виявлені випадки недокументування окремих матеріалів проведення відбору (презентації заявником розробки) та фінансування проєктів з відхиленням від вимог Положення про грантову програму. Недосконалість умов грантових договорів створює можливість для розробників, повертаючи кошти, припиняти виконання таких договорів. Зазначене може сприяти виведенню коштів з операційного обігу Фонду та порушує логіку інструменту гранту як цільового та орієнтованого на результат фінансування.

4. Захищеність державних інтересів у грантових договорах.

Мінцифри та Фондом повноцінного механізму захисту економічних та безпекових інтересів держави під час організації та виконання заходів щодо розвитку інновацій та технологій для потреб оборони не запроваджено. Положення грантових договорів забезпечують лише короткостроковий контроль за гарантуванням безпекових інтересів держави на етапах відбору та виконання проєктів.

Узагальнюючий висновок: Мінцифри і Фонд почали формувати національну інноваційну систему в сфері оборони, завдяки якій отримані реальні результати, однак у 2024 – I півріччі 2025 року належний рівень оцінки ефективності та результативності діяльності Фонду запроваджений частково.

З урахуванням викладеного Рахункова палата

ВИРІШИЛА:

1. Звіт про результати аудиту діяльності (ефективності) на тему «Розвиток інновацій та технологій для потреб оборони під час воєнного стану» (далі – Звіт) затвердити.

2. Це рішення та Звіт надіслати Верховній Раді України.

3. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінетові Міністрів України.

4. Звіт і це рішення надіслати Міністерству цифрової трансформації України та рекомендувати:

4.1. Підготувати та внести на розгляд Урядові проєкт постанови Кабінету Міністрів України про внесення змін до Порядку надання фінансової підтримки

для забезпечення розвитку інновацій та технологій для потреб оборони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 березня 2024 року №262 «Деякі питання забезпечення розвитку інновацій та технологій для потреб оборони», щодо удосконалення механізму надання фінансової підтримки для забезпечення розвитку інновацій та технологій для потреб оборони в частині відбору проєктів та моніторингу результатів (термін – до 01.07.2026).

4.2. Забезпечити удосконалення результативних показників паспорта бюджетної програми за КПКВК 2901060 «Забезпечення функціонування Фонду розвитку інновацій» (термін – до 01.04.2026).

4.3. Розглянути питання про нормативне удосконалення механізму визначення пріоритетних напрямів у сфері інновацій та технологій для потреб оборони із залученням зацікавлених сторін (Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України) (термін – до 01.07.2026).

5. Звіт і це рішення надіслати Фонду розвитку інновацій та рекомендувати:

5.1. Внести зміни до Положення про грантову програму Brave1 у частині: унеможливлення затвердження фінансування інноваційних проєктів без їх належного розгляду (термін – до 01.03.2026);

мінімізації дискреційних повноважень Наглядової ради Фонду, встановивши обов'язок обґрунтовувати причини відхилення інноваційних проєктів, які отримали вищий рейтинг (термін – до 01.03.2026).

5.2. Запровадити механізм запобігання можливому поділу витрат кошторису розробки між кількома заявками одного заявника (термін – до 01.04.2026).

5.3. Розглянути питання про внесення змін до внутрішніх регламентів Фонду у частині здійснення та архівного зберігання відео- або аудіозапису презентацій заявників як невід'ємної частини матеріалів відбору інноваційних проєктів (термін – до 01.03.2026).

5.4. Вдосконалити типову форму грантового договору з метою посилення захисту економічних та безпекових інтересів держави (термін – до 01.05.2026).

5.5. Розробити та затвердити порядок постпроєктного моніторингу результатів реалізації економічних і безпекових інтересів держави, передбачивши автоматизацію та цифровізацію цього процесу (термін – до 01.05.2026).

5.6. Регламентувати порядок віднесення інформації до такої, що має обмежений доступ, та забезпечити обов'язкове оприлюднення всіх відкритих нормативних та розпорядчих документів на офіційному вебпорталі Фонду (термін – до 01.04.2026).

5.7. Забезпечити технічне доопрацювання вебпорталів Фонду (usf.com.ua) та платформи Brave1 (brave1.gov.ua) для усунення помилок доступу та забезпечення коректної навігації, а також розмістити визначення терміна Brave1 та межі його застосування на офіційному вебпорталі Фонду (термін – до 01.03.2026).

5.8. Для покращення об'єктивності та прозорості ухвалення рішень Фонду про відбір інноваційних проєктів оприлюднити опис рівнів оцінки (критеріїв) оборонної експертизи (термін – до 01.03.2026).

6. Оприлюднити Звіт і це рішення на офіційному вебсайті Рахункової палати.

7. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Геннадія Пліса.

Голова

Ольга ПІЩАНСЬКА